

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Halmos és Szigetvári Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szigetvári Antónia ügyvéd 7400 Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky utca 14/A.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Kövesdi Balázs ügyvéd (7200 Dombóvár, Népköztársaság útja 25.) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe) I. rendű, **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. rendű, **III.rendű alperes neve** (III.rendű alperes címe) III. rendű és **IV.rendű alperes neve** (IV.rendű alperes címe) IV. rendű alperesek ellen kötelesrész kiadása iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 2007. december 5. napján kelt 23.P.20.590/2007/14. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alpereseknek személyenként 30.000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság felhívására - 900.000 (kilencszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2000. április 1. napján hunyt el Hlné, akinek az örökbefogadott gyermeke a felperes. Az alperesek a felperes gyermekei. Néhai Hlné 1994. január 17. napján írásbeli magánvégrendeletet tett, amelyben akként rendelkezett, hogy a K, B utca 75/A. szám alatti ingatlanát az unokái, az alperesek örököljék a túlélő házastárs - az időközben elhunyt - HI holtig tartó haszonélvezeti jogával terheltlen. A felperest az örökhagyó végrendeletében kitagadta azzal az indokkal, hogy „fogadott gyermekem elzüllött, alkoholistá, szüleit nem látogatja, betegség esetén nem gondozza, léha életével vagyontárgyait

eltékozolta. Gyermekeit, II.rendű alperest sz. LA-t hat hónapos terhes állapotában az általa szívességi lakásként átengedett egy szobából SZF férjével kilakoltatták."

A hagyatéki eljárásban a közjegyző a hagyatékot a végrendelet szerint, illetőleg az abban nem szereplő vagyont - a kitagadásra figyelemmel - a törvényes öröklés rendje szerint az alpereseknek adta át.

Az alperesek a megörökölt ingatlanukat 2006. július 28 napján. 10.000.000 forint vételárért eladták.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy néhai Hlné végrendeletének a kitagadásra vonatkozó része érvénytelen, így ő kötelesrészre jogosult. A kötelesrész alapját 41.536.000 forintban jelölte meg, ezért az alpereseket egyetemlegesen 20.768.000 forint és ennek 2005. november 10. napjától járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, állításuk szerint a kitagadás érvényes volt, s vitatták a követelés összecszerűségét is.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes keresetét elutasította. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján azt állapította meg, hogy a felperes olyan magatartást tanúsított, amely nem csak a köztisztelőben álló, vallásos örökhagyó szerint, hanem a közfelfogás szerint is erkölcstelennek és elítélendőnek minősül, ezért a Ptk.663.§-a (1) bekezdésének e) pontjában foglalt kitagadási ok megvalósult, a kitagadás érvényes, ezért a felperes kötelesrészre nem jogosult.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és keresetének teljesítése érdekében a felperes fellebbezett.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A fellebbezés alaptalan.

A másodfokú bíróság az iratokhoz csatolt, 4312/Kjö/307/2000. szám alatt lefolytatott, hagyatéki eljárás iratai alapján kiegészíti a tényállást azzal, hogy a felperes a hagyatéki tárgyaláson nem jelent meg. A részére az idézéssel együtt kézbesített végrendelettel kapcsolatban a hagyatéki iratokhoz 9. sorszám alatt csatolt iratban úgy nyilatkozott, hogy „én a kitagadásul felhozott okokat a végrendeletben egyrészt nem fogadom el, másrészt nem tartom elegendőnek a kitagadáshoz. Ennek ellenére nem támadom meg a végrendeletet, mert gyermekeim ellen nem kívánok pert indítani."

A közjegyző ezt követően a hagyatékot teljes hatállyal adta át az alpereseknek, részben végrendeleti, részben pedig törvényes öröklés jogcímén. A végzés indokolásában rámutatott, hogy a felperes a fent idézett nyilatkozatával -

fenntartásainak kifejezésre juttatása ellenére - a kitagadást tudomásul vette, ezért a Ptk.600.§-ának e) pontja alapján az öröklésből kiesett. Ezen végzés ellen a felperes nem fellebbezett, hanem csak évek múlva - az öröklés megnyíltát követő öt év eltelte után, a K-i Városi Bíróságon 2005. november 11-én benyújtott keresetlevelével - lépett fel az alperesekkel szemben kötelesrész iránti igényével, a kitagadás érvénytelenségét állítva.

Az így kiegészített tényállásra tekintettel is helyes az elsőfokú bíróság keresetet elutasító érdemi döntése az alábbiak szerint helyesbített indokokra figyelemmel.

A hagyatéki eljárásban tett nyilatkozatával a felperes vitatta ugyan a kitagadás érvényességét, azonban kijelentette azt is, hogy „ennek ellenére” nem támadja meg a végrendeletet, azaz annak a kitagadást tartalmazó rendelkezését, mert a gyermekei ellen nem kíván pert indítani. Ezzel a nyilatkozatával - fenntartásai ellenére - lényegében érvényesnek ismerte el a kitagadást. Erre utal az is, hogy a nyilatkozatának jogkövetkezményeit pontosan tartalmazó teljes hatályú hagyatékátadó végzéssel szemben jogorvoslattel nem élt.

A felperesnek a hagyatéki eljárásban tett ezen anyagi joghatás elérésére irányuló nyilatkozata a Legfelsőbb Bíróság 261. számú Polgári Kollégiumi Állásfoglalása értelmében egyoldalúan nem vonható vissza, a visszavonás hatályosságához a nyilatkozattal jogot szerzett másik fél - az alperesek - beleegyezése szükséges, illetve az az általános ügyleti megtámadási alapon támadható meg. A felperesnek a hagyatéki eljárásban tett nyilatkozata ugyanis a Ptk.199.§-ának (1) bekezdése szerint olyan egyoldalú nyilatkozat, amelyre - ha a törvény kivételt nem tesz - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

E nyilatkozatok visszavonásával kapcsolatban a Ptk.211-215.§-ai az irányadóak. A Ptk.214.§-ának (1) bekezdése szerint a szerződési nyilatkozat, ha azt szóban vagy szóbeli üzenettel tették, a másik fél tudomásszerzésével válik hatályossá; az írásban vagy távirati úton közölt nyilatkozat hatályosságához pedig az szükséges, hogy az a másik félhez megérkezzen. A (2) bekezdés értelmében a még hatályossá nem vált nyilatkozatot vissza lehet vonni. A visszavonó nyilatkozatnak azonban legkésőbb a visszavont nyilatkozattal egy időben kell a másik félhez érkeznie, illetőleg tudomására jutnia. A felperes tehát a már hatályossá vált nyilatkozatát egyoldalúan nem vonhatja vissza, s nem érvényesíthet olyan igényt, amely e nyilatkozat hiányában - esetleg - megillette volna. A nyilatkozatának megtámadása az általános szabályok, a Ptk.210.§-a szerint tévedésre, megtévesztésre vagy fenyegetésre való hivatkozással történhetett volna.

Az alperesek a nyilatkozat visszavonásához - perbeli védekezésükből is következően - nem járultak hozzá, megtámadási okra pedig a felperes a perben nem hivatkozott. Mindebből következően a kitagadás érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet a kitagadás érvényességét elismerő nyilatkozat hatályára tekintettel el kellett utasítani.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét ezekre az indokokra tekintettel, a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján, helybenhagyta.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperesek másodfokú perköltségét megfizetni. Az alpereseket képviselő ügyvéd munkadíjának összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján az elvégzett munkával arányos mértékben állapította meg.

A felperes az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a fellebbezés sikertelensége miatt a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése és a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

P é c s , 2008. április 24.

Dr. Veszeley József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró